

5. Фурман А., Горбатенко А. Біткоїн і війна: як Україну рятує крипта і чи допомагає росії обійти санкції?: *Юридична газета*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/bitkoyin-i-viy-na-yak-ukrayinu-ryatue-kripta-i-chi-dopomagaе-rosiyi-obiyti-sankciyi.html>.

Акімова А.О.,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: Боднар О.А.,
канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів, банківської права та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ

Актуальність дослідження фінансової безпеки полягає в тому, що вона, як один із основних елементів національної безпеки, має безпосередній вплив, як на рівень життя громадян, так і на державу в цілому. Внутрішніми аспектами фінансової безпеки можна вважати безпеку фінансової сфери, політичну стабільність, рівень ризиків ринкової кон'юнктури, динаміку інфляційних процесів, масштаб тіньової економіки, рівень корупції в країні тощо.

Зростання інфляції та її високі показники мають негативні наслідки для соціальної політики, стійкості економічної кон'юнктури, і, як наслідок, негативно позначаються на фінансовій безпеці. Справа в тому, що через інфляцію відбувається знецінення національних грошових одиниць, зокрема через те, що інфляційні процеси призводять до втрати купівельної спроможності національної валюти, оскільки ціни зростають, а грошова маса, яка є в обігу населення країни, залишається в тому ж розмірі.

Державна служба статистики повідомляє, що у грудні 2022 року інфляція в Україні зросла порівняно з листопадом на 0,7%, у цілому ціни за 2022 рік зросли на 26,6%. При цьому базова інфляція в грудні порівняно із листопадом 2022 року становила 0,8%, за рік у цілому – 22,6%. Ціни на продукти харчування на споживчому ринку у грудні зросли на 0,7% порівняно з листопадом, на 34,4% – до грудня 2021 року [1].

Небідно відмітити також високий рівень впливу на інфляцію немонетарної групи факторів, зокрема таких, як зростання світових цін на енергоносії та інші сировинні товари, епідеміологічні втрати, запровадження ринкового ціноутворення в енергетиці. З початком повномасштабної війни в Україні немонетарні чинники суттєво посилювали

свій вплив на інфляційну динаміку. Загострення проблем безпеки та логістики призвели до випереджаючого зростання цін на продукти харчування, ліки, паливо, транспортні послуги [2].

Підприємства, зіткнувшись з інфляційними ризиками, змушені підвищувати ціни на реалізацію товарів та послуг, щоб усунути проблеми зниження коефіцієнтів рентабельності та прибутковості. Однак обсяг продажу продукції на майбутні періоди зменшується, оскільки у воєнний час сповільнюється купівельна спроможність населення України, породжуючи спад обсягу сукупного попиту [2]. При цьому запаси окремих видів товарів складах зростають, як і прострочена дебіторська заборгованість. Через війну, фінансова стійкість підприємств погіршується, оскільки відбувається уповільнення швидкості обороту оборотних засобів, а зобов'язання перед кредиторами не дотримуються.

Означені процеси змушують підприємства приймати рішення щодо скорочення обсягів виробництва нової продукції, а це напряму впливає на головний макроекономічний індикатор економіки країни – обсяг валового внутрішнього продукту. В Україні реальний ВВП у 2022 р. зменшився на 11,4% порівняно з 2021 р. [3].

У свою чергу, зниження виробничої активності компаній призводить до необхідності скорочення потреб у трудових ресурсах. Формуються тенденції збільшення кількості вимушених звільнень працівників підприємств, що призводить до зростання безробіття. У 2022-2023 рр. малий та середній бізнес в Україні вже скоротив 1,07 млн працівників. Суттєвим став дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили. Попит на робочу силу різко зменшився через неможливість працювати у зонах бойових дій, зниження попиту на товари та послуги, проблеми з логістикою та невизначеність майбутнього [4, с. 2]. Окреслені фактори впливають на подальший цикл формування сукупного попиту та пропозиції на ринках.

На рівні підприємств процеси звільнення співробітників – це негативний фактор внутрішньої організаційної культури. Стратегічне вирішення ключових завдань та реалізації антикризових заходів не виконуються. Як наслідок, фінансовий план і бюджетування прогнозування не виконуються, операційний цикл порушується, а рівень конкурентоспроможності організації знижується.

Таким чином зростання інфляції призводить до різноманітних негативних наслідків стабільності економічної кон'юнктури країни. Практично кожен макроекономічний процес, будь-то виробництва, споживання чи інвестиційна активність, має високий рівень впливу з боку показників рівня інфляції. Саме тому зростання інфляції свідчать про загрози для національної безпеки.

Виходячи з актуальних проблем, що формуються під впливом інфляційних ризиків необхідно застосовувати механізми антиінфляційної

політики, спрямованої на забезпечення фінансової безпеки національної економічної системи та суб'єктів господарювання, що функціонують у її рамках [5].

Нинішнє домінування немонетарних чинників інфляції та не достатня спроможність різних сегментів фінансового ринку підлаштуватися до зміни ключової ставки Центрального Банку гальмують антиінфляційні ефекти. Інфляція в Україні у 2022-2023 рр. є результатом цінової компенсації збитків в економіці. В означених умовах більш прийнятними є стабілізаційні інструменти Центрального Банку з розвитку фінансового посередництва у забезпеченні монетарної трансмісії і та подоланні структурної інфляції [6, 7].

Таким чином, можемо дійти висновку, що усі елементи фінансової безпеки тісно пов'язані між собою. Головною метою є забезпечення фінансової стійкості країни. Поточний рівень інфляційних ризиків залишається високим, що вимагає прийняття механізмів антиінфляційної політики, спрямованих на забезпечення фінансової безпеки національної економічної системи та суб'єктів господарювання, що функціонують у її рамках.

Список використаних джерел

1. Павлиш О. Інфляція в Україні в 2022 році становила 36,6% – Держстат. URL: <https://www.epravda.com.ua/> (дата звернення: 20.04.2023).
2. Данилишин Б. Інфляційні процеси в Україні і світі та їх перспективи. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/513069_inflyatsiyni_protsesi_ukraini_i_sviti.html (дата звернення: 19.04.2023)
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні 2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (дата звернення: 19.04.2023)
4. Пищуліна О., Маркевич К. Ринок праці в умовах війни: основні тенденції та напрями стабілізації: Аналітична записка. Київ, 2022. 21 с.
5. Стащук О. В., Панчук А. В., Лесик В. Г. Антиінфляційна політика України в умовах війни. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/> (дата звернення: 18.04.2023).
6. Данилишин Б. Керованість інфляцією: наслідки для повоєнного суспільства. Економічна правда. 14.11.2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/14/693781/> (дата звернення: 20.04.2023).
7. Iaroslav V. Petrunenko, Svitlana I. Belei, Maryna V. Petchenko, Nataliia V. Kovalenko, Olena A. Bodnar, Nataliia G. Maslak. Organizational and financial principles for the development of euroregions. *International Journal of Economics and Business Administration*. 2020. № 8 (3). P. 150-160.